

2.2. Позови, що випливають з обов'язку членів сім'ї по утриманню (ч.1)

Ст. 180 СК України

*Батьки зобов'язані
утримувати дитину
до досягнення нею
повноліття*

Обов'язок батьків утримувати неповнолітню дитину

Кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються:

як частка
від доходу
її матері, батька

у твердій
грошовій сумі

ч.3 ст. 181 СК

Зміни
2017
року

Попередня редакція	Редакція від 17.05.2017 року
За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька і (або) у твердій грошовій сумі.	За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька або у твердій грошовій сумі за вибором того з батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина. Спосіб стягнення аліментів, визначений рішенням суду, змінюється за рішенням суду за позовом одержувача аліментів

При визначенні розміру аліментів суд враховує: (ч.1 ст.182 СК)

Зміни
2017
року

Зміни
2018
року

- 1) стан здоров'я та матеріальне становище дитини;
- 2) стан здоров'я та матеріальне становище платника аліментів;
- 3) наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина;
- 4) наявність на праві власності, володіння та/або користування у платника аліментів майна та майнових прав, у тому числі рухомого та нерухомого майна, грошових коштів, виключних прав на результати інтелектуальної діяльності, корпоративних прав;
- 5) доведені стягувачем аліментів витрати платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких перевищує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи, якщо платником аліментів не доведено джерело походження коштів;
- 6) інші обставини, що мають істотне значення.

ПОСТАНОВА
від 26 лютого 1993 р. N 146
Про перелік видів доходів,
які враховуються при визначенні
розміру аліментів
на одного з подружжя, дітей,
батьків, інших осіб
Є чинною

ст. 179 СК

Зміни
2017
року

Попередня редакція	Редакція від 17.05.2017 року
1. Аліменти, одержані на дитину, є власністю того з батьків, на ім'я кого вони виплачуються, і мають використовуватися за цільовим призначенням. Неповнолітня дитина має право брати участь у розпорядженні аліментами, які одержані для її утримання. 2. У разі смерті того з батьків, з ким проживала дитина, аліменти є власністю дитини. Опікун розпоряджається аліментами, які одержані для утримання малолітньої дитини. Неповнолітня дитина має право на самостійне одержання аліментів та розпоряджання ними відповідно до Цивільного кодексу України.	1. Аліменти, одержані на дитину, є власністю дитини. 2. Той із батьків або інших законних представників дитини, на ім'я якого виплачуються аліменти, розпоряджається аліментами виключно за цільовим призначенням в інтересах дитини. Неповнолітня дитина має право брати участь у розпорядженні аліментами, одержаними на її утримання. 3. Неповнолітня дитина має право на самостійне одержання аліментів та розпорядження ними відповідно до Цивільного кодексу України.

Ч.2, 3 ст.183 СК

 $+$ $=$ $\frac{1}{3}$

 $+$ $=$ $\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$

(ВСУ від 19 жовтня 2016 р. у справі № 6-1798цс16)

Ч. 2 ст.182, Ч.3 ст.184 СК (попередня редакція)

Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж **30 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку**, за винятком випадків, передбачених статтею 184 цього Кодексу.

Якщо розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі, менше мінімального розміру, передбаченого частиною другою статті 182 цього Кодексу, то дитині призначається відповідно до закону **державна допомога в розмірі різниці між визначеним розміром аліментів і 30 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку**.

Рішення ВС від 15.07.2009 року у справі № 6-6426св09

встановивши конкретний розмір аліментів у твердій грошовій сумі, суд всупереч вимогам ч. 2 ст. 182 СК України додатково встановив мінімальний розмір стягуваних аліментів.

ч.2 ст. 182 СК

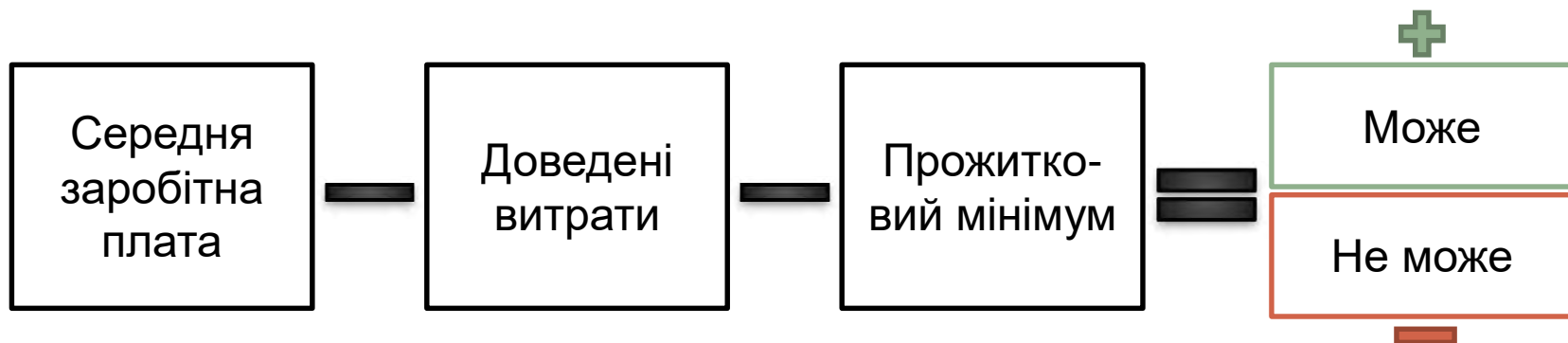
Зміни
2018
року

Гарантія	Рекомендація
Мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.	Мінімальний рекомендований розмір аліментів на одну дитину становить розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку і може бути присуджений судом у разі достатності заробітку (доходу) платника аліментів.

NEW

Постанова ВС у справі № 766/47/16-ц від 28 лютого 2018 року

Середня заробітна плата відповідача складає 5 041 грн 76 коп., доведені витрати становлять 2 860 грн 44 коп., прожитковий мінімум для працездатних осіб встановлено з 1 січня 2016 року у розмірі 1 378 гривень. Таким чином, Верховний Суд доходить висновку, що ОСОБА_4 має змогу сплачувати аліменти на дружину у розмірі $\frac{1}{8}$ частини від усіх видів заробітку, оскільки після сплати вказаних витрат, дохід відповідача залишатиметься вищим від прожиткового мінімуму.

Ст.192 СК

Розмір аліментів, визначений за рішенням суду або домовленістю між батьками, може бути згодом зменшено або збільшено за рішенням суду за позовом платника або одержувача аліментів у разі зміни матеріального або сімейного стану, погіршення або поліпшення здоров'я когось із них та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

NEW

Постанова ВС № 638/7075/16-ц від 19 березня 2018 року

З огляду на відсутність імперативної заборони змінювати розмір аліментів шляхом зміни способу їх присудження, за положеннями ст.192 СК України

**зміна розміру аліментів може мати під собою й
зміну способу їх присудження**

(зміна розміру аліментів, стягнутих за рішенням суду у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини на розмір аліментів у певній твердій грошовій сумі та навпаки).

ч.3 ст. 181 СК

За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька або у твердій грошовій сумі за вибором того з батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина.

Спосіб стягнення аліментів, визначений рішенням суду, змінюється за рішенням суду за позовом одержувача аліментів.

ч.2 ст. 184 СК

Розмір аліментів, визначений судом або домовленістю між батьками у твердій грошовій сумі, щорічно підлягає індексації відповідно до закону, якщо платник і одержувач аліментів не домовилися про інше. За заявою одержувача аліментів індексація може бути здійснена судом за інший період.

ЗУ «Про індексацію грошових доходів населення» (ст.2, 5, 9)

Індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі.

Індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, проводиться за рахунок коштів платника аліментів.

Індексація розміру аліментів, визначеного судом у твердій грошовій сумі, здійснюється підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, фізичними особами - підприємцями, які проводять відповідні відрахування аліментів із доходу платника аліментів.

Ч.3 ст.195 СК

Розмір заборгованості за аліментами
обчислюється державним
виконавцем, приватним виконавцем,
а в разі виникнення спору - судом.

ч.1 ст. 196 СК

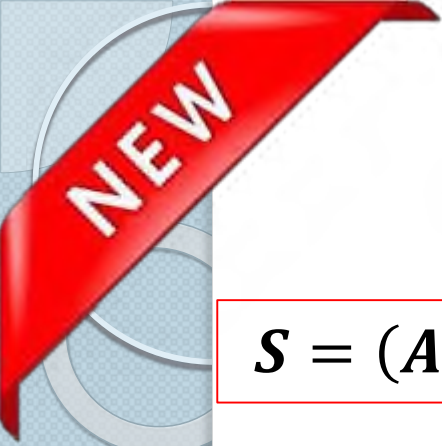
Зміни
2017
року

Попередня редакція

При виникненні заборгованості з вини особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду, одержувач аліментів має право на стягнення неустойки (пені) у розмірі одного відсотка від суми несплачених аліментів за кожен день прострочення.

Редакція від 17.05.2017 року

У разі виникнення заборгованості з вини особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду або за домовленістю між батьками, одержувач аліментів має право на стягнення неустойки (пені) у розмірі одного відсотка суми несплачених аліментів за кожен день прострочення від дня прострочення сплати аліментів до дня їх повного погашення або до дня ухвалення судом рішення про стягнення пені, але не більше 100 відсотків заборгованості.

Постанова Великої Палати ВС справа № 572/1762/15-ц

$$S = (A_1 \times 1\% \times d_1) + (A_2 \times 1\% \times d_2) \dots (A_n \times 1\% \times d_n),$$

де:

S - загальна сума пені за несплату або прострочення сплати аліментів, обраховується позивачем на момент подачі позову;

(A_1) - нарахована сума аліментів за перший місяць;

(d_1) - кількість днів прострочення сплати суми аліментів за перший місяць;

(A_2) - нарахована сума аліментів за другий місяць;

(d_2) - кількість днів прострочення сплати аліментів за другий місяць;

(A_n) - нарахована сума аліментів за останній місяць перед подачею позову;

(d_n) - кількість днів прострочення сплати аліментів за останній місяць.

Ч.2,3 ст.166 СК

Особа, позбавлена батьківських прав, не звільняється від обов'язку щодо утримання дитини.

При задоволенні позову щодо позбавлення батьківських прав суд одночасно приймає рішення про стягнення аліментів на дитину.

Постанова Пленуму Верховного Суду України №3 від 15 травня 2006

зміна законодавства в частині визначення мінімального розміру аліментів на одну дитину не є підставою для перегляду постановлених раніше судових рішень про їх стягнення.

пункт 17 постанови Пленуму Верховного Суду України №3 від 15 травня 2006
«Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів»

Постанова ВС у справі № 536/1557/17 від 04.07.2018 року

збільшення мінімального розміру аліментів на одну дитину, який визначено законом, не є підставою для пред'явлення позову про зміну розміру аліментів.